

Bi-etnische leerlingen verdienen meer aandacht

Leerlingen van ouders met verschillende etniciteiten, zogenaemde bi-etnische leerlingen, kunnen niet simpelweg samengenomen worden met mono-etnische leerlingen. Evenmin kunnen ze gezien worden als één enkele groep. Dit terwijl erkenning en herkenning van bi-etniciteit door scholen nodig is om deze leerlingen goed te kunnen ondersteunen. Dit concludeert onderwijskundige Merlijn Karssen. Ze promoveerde op woensdag 31 mei 2017 aan de Universiteit van Amsterdam.

Toename bi-etnische kinderen

Het aantal bi-etnische kinderen in zowel Europa als de Verenigde Staten is fors toegenomen. Oorzaak daarvan is migratie en het toegenomen aantal relaties tussen mensen met verschillende etnische achtergronden. In het onderwijs kom je dan ook steeds meer bi-etnische leerlingen tegen. Er wordt echter door zowel beleidsmakers, wetenschappers, management als docenten weinig aandacht besteed aan deze groep leerlingen. Vaak worden deze kinderen op dezelfde manier gezien als mono-etnische leerlingen.

Nederlandse ouder

Merlijn Karssen wil graag kennis over, bewustzijn van en gevoeligheid voor deze specifieke groep leerlingen creëren. Zij doet dat door inzicht te bieden in de schoolprestaties, het sociaal functioneren en de onderwijservaringen van bi-etnische leerlingen in Nederland. 'Mijn onderzoek richt zich specifiek op leerlingen met een ouder van Nederlandse herkomst en een ouder van niet-Nederlandse herkomst', vertelt Karssen. Het onderzoek is gebaseerd op gegevens uit het Cohort Onderzoek Onderwijs Loopbanen van 12.841 leerlingen, waarvan 531 bi-etnische leerlingen, in groep 8 van het basisonderwijs. Daarnaast hield de onderzoekster interviews met bi-etnische jongeren en hun moeders.

Bi-etnische leerlingen: anders

Bi-etnische kinderen kunnen niet samengenomen worden met mono-etnische leerlingen, betoogt Karssen. Ze verschillen qua schoolprestaties en sociaal functioneren van kinderen met twee ouders van dezelfde niet-Nederlandse herkomst. Karssen: 'De leerlingen met twee ouders van dezelfde niet-Nederlandse herkomst hadden gemiddeld lagere schoolprestaties en lagere burgerschapskennis, maar voelden zich gemiddeld wel prettiger in de omgang met andere leerlingen in de klas dan de bi-etnische leerlingen.'

Terwijl de schoolprestaties en het sociaal functioneren van leerlingen met twee ouders van Nederlandse herkomst samenhangt met de samenstelling van de leerlingpopulatie van de school, is dat bij bi-etnische

Foto: Edgar Tossijn

Merlijn Karssen is als onderzoeker werkzaam bij het Kohnstamm Instituut. Zij studeerde Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam en heeft daar ook haar Masterdiploma voor de Research Master Educational Sciences: Parenting, Education and Child Development gehaald. In 2017 is zij gepromoveerd op onderzoek naar de schoolprestaties, het sociaal functioneren en de onderwijservaringen van bi-etnische leerlingen in Nederland.

leerlingen niet zo. 'Bi-etnische leerlingen op scholen met een hoge mate van etnische diversiteit scoren gemiddeld niet hoger of lager op schoolprestaties, sociaal-emotioneel functioneren en burgerschapscompetenties dan bi-etnische leerlingen op scholen met een lage mate van etnische diversiteit', zegt Karssen.

Etnische diversiteit

Voor leerlingen met twee ouders van Nederlandse herkomst maakt het echter wél uit of zij op een school zitten met een hoge of lage mate van etnische diversiteit. Leerlingen met twee ouders van Nederlandse herkomst scoren gemiddeld lager op schoolprestaties en sociaal-emotioneel functioneren, en hoger op burgerschapscompetenties naarmate hun school etnisch diverser is. Ook laat Karssen zien dat bi-etnische leerlingen in demografisch, sociaal en cultureel opzicht verschillen. Zij kunnen daarom niet beschouwd worden als één enkele groep. 'Zij blijken onderling verschillend te presteren en functioneren op school, afhankelijk van de etnische achtergrond en het geslacht van de ouder van niet-Nederlandse herkomst', aldus Karssen.

Gedeelde ervaringen

'Toch hebben zij ook gedeelde ervaringen in het onderwijs die specifiek gerelateerd zijn aan hun bi-etnische

achtergrond. Ze kregen bijvoorbeeld opmerkingen over het feit dat ze niet behoren tot één bepaalde etnische groep. Ook werden ze uitgemaakt voor 'halfbloedje' of hadden het gevoel dat ze altijd aan de zijlijn stonden'. Wel blijkt de ene jongere negatievere ervaringen te hebben dan de andere. Degenen met incidentele negatieve of alleen positieve ervaringen lijken een buffer te hebben. Leerlingen die zich ondersteund voelen, bijvoorbeeld omdat zij uit een gunstigere gezinssituatie komen, kunnen mogelijk gemakkelijker omgaan met negatieve ervaringen. <

Met dank aan Guido van de Luitgaarden, blikophulp.nl